

**ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Margity Fridovej a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Heleny Haukvitzovej v právnej veci žalobcu: Ž., P., X., IČO: X., zast. J., advokátom, J., X., proti žalovanému: A., S., X., IČO: X., zast. J., advokátom, V., X., o zaplatenie 1 062 500 Sk s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 34 Cb 107/01-103 zo dňa 3. apríla 2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 3. apríla 2006 č. k. 34 Cb 107/01-103 **p o t v r d z u j e .**

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v sume 53 533 Sk.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 1 062 500 Sk so 17,6 % úrokom od 18.12.1999 do zaplatenia a trovy konania a právneho zastúpenia v sume 222 044 Sk na účet právneho zástupcu žalobcu, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že návrhom došlým súdu dňa 16.11.2001 si žalobca uplatnil voči žalovanému nárok na zaplatenie sumy 1 062 500 Sk titulom zaplatenia ceny za vyhotovenie diela „Časť projektu

reštrukturalizácie a transformácie ŽSR“ na základe Zmluvy o dielo č. 5/GR/1999 zo dňa 2.9.1999.

Po zrušení rozhodnutia odvolacím súdom a vrátení veci na ďalšie konanie, súd doplnil dokazovanie v zmysle intencií odvolacieho súdu a dospel k záveru, že k bezdôvodnému obohateniu žalobcu na úkor žalovaného zo Zmluvy o dielo č. 1/GR/1997 zo dňa 26.5.1997, predmetom ktorého bolo Zosúladenie R., D. s požiadavkami legislatívy v rozsahu uvedenom v čl. II, bod 2.1. predmetnej zmluvy, nedošlo. Po riadnom vykonaní prác a dodávok na základe uvedenej zmluvy a ich riadnom prevzatí žalovaným dňa 30.7.1998, vystavil žalobca žalovanému faktúru č. 980164 na sumu vo výške 5 788 636,70 Sk a predmetnú sumu žalovaný uhradil bez výhrad dňa 28.8.1998 v celom rozsahu. Dôkaznú povinnosť žalobca splnil tým, že svoje tvrdenia doložil písomným dôkazom, a to súpisom vykonaných prác, ktorý tvoril súčasť faktúry č. 980164. Po uplynutí dvoch rokov od odovzdania prác a dodávok žalovaný namietal, že žalobca mu plnil predmet zmluvy o dielo vadne, čo sa týka rozsahu diela s tým, že tvrdil, že injektážnu hmotu a injektáž žalovanému žalobcom neboli dodané a vykonané vadne, len v rozsahu zodpovedajúcom sume 2 792 855,10 Sk a požiadal žalobcu, aby mu rozdiel oproti sume zaplatenej žalobcovi za prevzaté dielo vo výške 2 995 781,60 Sk uhradil titulom bezdôvodného obohatenia. Keďže žalobca s týmto názorom žalovaného nesúhlasil, vykonal žalovaný dňa 16.5.2000 jednostranné započítanie jeho, podľa názoru súdu, neexistujúcej pohľadávky titulom bezdôvodného obohatenia sa žalobcu vo výške 2 995 781,60 Sk voči žalovaným uznanej a splatnej pohľadávke žalobcu vo výške 1 062 500 Sk titulom neuhradenej časti faktúry č. 99157, týkajúcej sa Zmluvy o dielo č. 5/GR/1999. Poukázal v ďalšom na ust. § 440 ods. 2 Obch. zák., v spojení s ust. § 564 Obch. zák., z ktorého vyplýva, že uspokojenie, ktorého možno dosiahnuť uplatnením niektorého z nárokov z väd diela podľa § 436 a § 437 Obch. zák., nemožno dosiahnuť uplatnením nároku z iného právneho dôvodu. Platná právna úprava Obchodného zákonníka tak bráni tomu, aby sa účel jeho ustanovení o zodpovednosti za prípadné vady diela obchádzal tým, že by sa objednávateľ mohol domôcť nahradenia prípadnej ujmy z vadného plnenia, nie uplatnením nároku z väd diela, ale požiadavkou na plnenie z odlišného právneho dôvodu, v predmetnom prípade bezdôvodného obohatenia. Žalovaný si žiadny nárok voči žalobcovi titulom zodpovednosti za vady predmetného diela, pokiaľ ide o jeho

rozsah od riadneho prevzatia a odsúhlasenia dňa 30.7.1998, neuplatnil.

Po takto vykonanom dokazovaní, súd návrhu vyhovel a zaviazal žalovaného na zaplatenie dlžnej sumy 1 062 500 Sk žalobcovi, na základe Zmluvy o dielo č. 5/GR/1999, čl. IV, bod 4.2. Vzhľadom k nezaplateniu dlžnej sumy v lehote splatnosti, súd priznal žalobcovi aj úrok z omeškania vo výške 17,6 % z dlžnej sumy od 18.12.1999 do zaplatenia podľa § 369 a § 502 Obch. zák. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie z dôvodov, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a neúplné zisteného skutkového stavu veci, pretože súd nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Vytýkal súdu prvého stupňa, že sa vôbec nezaoberal a nepreskúmal skutočnosti podľa usmernenia odvolacieho súdu, ktorý napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Poukázal na to, že nie je pravdou, že dielo bolo riadne prevzaté a odsúhlasené dňa 30.7.1998. V uvedený deň bol vykonaný len súpis prác a dodávok na stavbe „Zosúladenie požiadaviek R. s požiadavkami legislatívy, názov stavebného objektu SO- 01 Podzemná tesniaca injektážna stena“ za mesiac júl roku 1998 ako podklad k fakturácii v zmysle čl. VI. ods. 6.1. Zmluvy o dielo č. 1/GR/1997. Súpis prác a dodávok bol vypracovaný vždy mesačne počas realizácie celej stavby tak, ako to upravovala zmluva o dielo. Súpis vykonaných prác a dodávok nenapĺňa znaky diela podľa definície uvedenej v § 536 ods. 2 Obch. zák. Vzhľadom k tomu, že dielo „Zosúladenie R. (R.), A., D. s požiadavkami legislatívy“ nikdy nebolo vykonané, t. j. riadne ukončené a odovzdané, nemohol si žalovaný uplatňovať práva z väd diela, nakoľko aj podľa ust. § 536 ods. 2 písm. c/ Obch. zák. musí byť na ich priznanie splnená podmienka, že vady diela musí oznámiť objednávateľ zhotoviteľovi do piatich rokov od odovzdania predmetu diela. Na základe uvedeného, nebolo možné uspokojenie žalovaného dosiahnuť uplatnením niektorého z nárokov väd diela podľa § 436 a § 437 Obch. zák., a preto sa na tento prípad nemôže vzťahovať ust. § 440 ods. 2 Obch. zák. Vzhľadom k tomu, že prišlo k nesprávnej fakturácii a k úhrade žalovaným za niečo, čo vôbec nebolo dodané a vykonané, mohol si žalovaný uplatniť svoj nárok len titulom vydania bezdôvodného obohatenia sa.

Prvostupňový súd nezisťoval, či žalobca dodal materiál a práce v takom rozsahu ako fakturoval, ale sa obmedzil iba na zistenie, že výška faktúry zodpovedá súpisu vykonaných prác a dodávok zo dňa 30.7.1998, podpísaný oboma stranami. Neexistenciu záväzku podľa súpisu vykonaných prác a dodávok zo dňa 30.7.1998 preukázal žalovaný aj doložením rozdielu fakturácie medzi žalobcom a spoločnosťou U., A., ktorý bol výhradným dodávateľom tejto injekčnej hmoty pre žalobcu. Uvedená spoločnosť nikdy nedodala injekčnú hmotu vo fakturovanom rozsahu podľa faktúry č. 980164 žalobcovi. Dôkazmi, ktoré predložil žalovaný, a to rozdiely vo fakturácii a súpis vykonaných prác a dodávok, ktoré sú podstatné na zistenie rozhodujúcich skutočností v predmetnom spore, sa však prvostupňový súd vôbec nezaoberal, a teda ich nevykonal. Namietal tiež, že súd prvého stupňa priznaním úrokov z omeškania rozhodol nad rozsah žaloby, pretože žalobca sa podanou žalobou domáhal len úhrady istiny a trov konania a počas konania žalobu nezmenil.

Odvolanie podal aj voči súdom priznaným trovám konania žalobcovi vo výške 222 044 Sk. Nakoľko v rámci odôvodnenia rozsudku nie sú zdôvodnené priznané trovy konania, zrejme súd priznal žalobcovi náhradu trov právneho zastúpenia aj za úkony, ktorých vykonanie nebolo nevyhnutné a potrebné v rámci predmetného procesu, a to právny úkon vyúčtovaný právnym zástupcom – 2x ďalšia porada s klientom. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania. V prípade, že by odvolací súd nevyhovел odvolaniu žalovaného a svojím rozhodnutím potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, žiadal pripustiť dovolanie, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, nakoľko rozhodnutie vychádza z toho, že žalovaný si mal uplatniť svoje uspokojenie niektorým z nárokov z väd diela napriek tomu, že dielo nebolo vykonané a odovzdané. Zásadný význam rozhodnutia spočíva v tom, či je vôbec prípustné, aby si objednávateľ mohol u zhotoviteľa uplatniť nároky z väd diela, ktoré nie je vykonané a odovzdané, t. j. ktoré nie je dokončené.

K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca. Uviedol, že považuje odvolanie žalovaného za zavádzajúce a nedôvodné. Na základe vyhodnotenia vykonaných relevantných dôkazov, dospel prvostupňový súd k vecne správne mu záveru, že na základe Zmluvy o dielo č. 1/GR/1997 uzavretej medzi žalobcom a žalovaným, na vzájomne

písomne odsúhlasený súpis vykonaných prác a dodávok aj s ich ocenením z 30.7.1998 a riadne zaplatenie faktúry č. 980164 z 30.7.1998 žalovaným, v tomto prípade k žiadnemu bezdôvodnému obohateniu žalobcu na úkor žalovaného nemohlo dôjsť, a teda žalovanému ani žiadna pohľadávka voči žalobcovi z titulu bezdôvodného obohatenia (ktorú by bolo možné uplatniť na súde) nemohla vzniknúť (preto ju žalovaný ani na súde neuplatnil). Žalovaným navrhované znalecké dokazovanie o rozsahu injekcií vykonaných v júli 1998, ako aj dodatočné odvolávanie sa na subdodávateľské obchodno-právne vzťahy žalobcu, je vzhľadom na výslovnú dohodu žalobcu a žalovaného v článku VI. („Platobné podmienky“) Zmluvy o dielo č. 1/GR/1997 z 26.5.1997 a vzájomné odsúhlasenie súpisu vykonaných prác a dodávok aj s ich ocenením (vykonaných zo strany žalovaného na to určeným technickým dozorom) z 30.7.1998, len účelovým konaním žalovaného a jeho snahou neustále odďaľovať zaplatenie dlžnej sumy žalobcovi. Úroky z omeškania žalobca požadoval na základe rovnakého skutkového základu ako zaplatenie istiny vo výške 1 062 500 Sk. Pokiaľ ide o žalovaným namietané trovy konania, a to 2x ďalšia porada s klientom, tak žalobca ich vzhľadom na skutkovú zložitost' veci, ktorým právnym základom sú zmluvy o dielo z roku 1997 a 1999 a neskoršie prevzatie veci právnym zástupcom, považoval za nevyhnutne potrebné. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil a zaviazal žalovaného na náhradu trov odvolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), prejednal odvolanie žalovaného podľa § 212 ods. 1 OSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Vychádzal zo zistenia, že predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo na zaplatenie sumy 1 062 500 Sk s príslušenstvom ako právo na zaplatenie zostatku ceny za vykonanie diela zhotoveného na základe zmluvy č. 5/GR/1999 zo dňa 2.9.1999, vyfakturovanej faktúrou č. 99157 zo dňa 3.12.1999, splatnej 17.12.1999. Z vykonaného dokazovania ani z prejavu účastníkov nie je sporné, že táto pohľadávka žalobcovi vznikla, že žalobca fakturované práce na základe Zmluvy o dielo č. 5/GR/1999 zhotovil.

Medzi účastníkmi je však sporné, či tvrdenie žalovaného, že túto pohľadávku uhradil formou jednostranného zápočtu, čím pohľadávka žalobcu zanikla, je dôvodné. Z vyjadrenia žalovaného je zrejmé, že žalovaný započítal jednostranným zápočtom jeho pohľadávku vo výške 2 995 781,60 Sk, ktorá mu vznikla podľa tvrdenia žalovaného

bezdôvodným obohatením na strane žalobcu tým, že žalobca prijal od žalovaného sumu 5 788 636,70 Sk fakturovanú faktúrou č. 980164, ktorou žalobca žalovanému fakturoval práce žalobcom realizované, na základe Zmluvy o dielo č. 1/GR1997 na stavbe „Zosúladenie R., D. s požiadavkami legislatívy“. Nie je sporné, že žalovaný sumu 5 788 636,70 Sk na základe faktúry č. 980164 žalobcovi uhradil dňa 28.8.1999 v celom rozsahu, a že dielo ako také nebolo úplne dokončené, keďže došlo k pozastaveniu prác. Žalovaný namietal, že k vyfakturovaniu sumy 2 995 781,60 Sk došlo bez právneho titulu z dôvodu, že predmetné práce – injektáž vo vyfakturovanom rozsahu, neboli vykonané a požiadal žalobcu, aby mu rozdiel oproti sume zaplatenej žalobcovi za prevzaté dielo vo výške 2 995 781,60 Sk uhradil titulom bezdôvodného obohatenia. Žalobca s týmto návrhom žalovaného nesúhlasil, preto žalovaný dňa 16.5.2000 vykonal jednostranné započítanie titulom bezdôvodného obohatenia sa žalobcu v sume 2 995 781,60 Sk voči žalovaným uznanej a splatnej pohľadávke žalobcu vo výške 1 062 500 Sk titulom neuhradenej časti faktúry č. 99157, týkajúcej sa Zmluvy o dielo č. 5/GR/1999. Súd prvého stupňa návrhu vyhovel a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi dlžnú sumu 1 062 500 Sk istiny so 17,6 % úrokom z omeškania od 18.12.1999 do zaplattenia. Rozhodol tak s odôvodnením, že z ust. § 440 ods. 2 v spojení s ust. § 564 Obch. zák. vyplýva, že uspokojenie, ktorého možno dosiahnuť uplatnením niektorého z nárokov z väd diela podľa § 436 a § 437 Obch. zák., nemožno dosiahnuť uplatnením nároku z iného právneho dôvodu. Žalovaný si žiadny nárok voči žalobcovi titulom zodpovednosti za vady predmetného diela, pokiaľ ide o jeho rozsah od riadneho prevzatia a odsúhlasenia diela dňa 30.7.1998, neuplatnil.

Základnou otázkou pre posúdenie správnosti napadnutého rozhodnutia je, či žalovaný mohol zaplattenie sumy 1 062 500 Sk realizovať formou jednostranného zápočtu. Podľa § 580 Obč. zák., ak veriteľ a dlžník majú vzájomné pohľadávky, ktorých plnenie je rovnakého druhu, zaniknú započítaním, pokiaľ sa vzájomne kryjú, ak niektorý z účastníkov urobí voči druhému prejav smerujúci k započítaniu. Zánik nastane okamihom, keď sa stretli pohľadávky spôsobilé na započítanie. Odvolací súd nesúhlasí s dôvodmi, čo sa týka právnej kvalifikácie súdom prvého stupňa, pretože v danom prípade nešlo o právo zo zodpovednosti za vady diela, lebo dielo nebolo dokončené. V tomto prípade ust. § 440 ods. 2 Obch. zák. neobstojí. Nárok žalovaného proti pohľadávke žalobcu

treba kvalifikovať ako bezdôvodné obohatenie, ktoré však podľa názoru odvolacieho súdu, na základe vykonaných dôkazov a zisteného skutkového stavu prvostupňovým aj odvolacím súdom, žalovaný nepreukázal. Vzájomne potvrdený súpis vykonaných prác síce nie je dokladom o odovzdaní diela, ale je dokladom o tom, že v ňom uvedené práce boli vykonané, a to až dovtedy, pokiaľ sa nepreukáže opak. Odvolací súd má za to, že žalovaný nepredložil taký relevantný dôkaz, ktorým by túto domnienku vyvrátil. Čo sa týka úrokov z omeškania, žalobca úroky z omeškania požadoval na základe rovnakého skutkového základu, ako zaplatenie istiny vo výške 1 062 500 Sk. Výška úrokov z omeškania sa spravuje predovšetkým dohodou zmluvných strán. Len ak výška úrokov z omeškania nie je zmluvne dohodnutá, nastupuje výška úrokov ustanovená zákonom. Neobstojí preto námietka žalovaného, že žalobca si úroky z omeškania neuplatnil. Pokiaľ ide o žalovaným namietané trovy konania (a to právny úkon vyúčtovaný právnym zástupcom žalobcu – 2x ďalšia porada s klientom), žalovaný svoje tvrdenie ničím nepreukázal, že tieto úkony potrebné, resp. vykonané neboli. Odvolací súd preto túto námietku žalovaného považoval za neopodstatnenú. Z uvedených dôvodov, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 OSP potvrdil.

Odvolací súd prípustnosť dovolania, na základe návrhu odvolateľa, vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku nevyslovil, pretože nejde o rozhodnutie zásadného právneho významu. Rozhodnutie odvolacieho súdu po právnej stránke zásadného významu je také rozhodnutie, ktoré rieši doposiaľ nenastolenú alebo v iných súvislostiach prezentovanú a právne riešenú otázku takým spôsobom, ktorý je významný z hľadiska rozhodovacej činnosti súdov vôbec, t. j. má všeobecný dopad na prípady podobnej povahy. Z tohto hľadiska má rozhodnutie odvolacieho súdu zásadný význam spravidla vtedy, ak rieši takú právnu otázku, ktorá judikatúrou vyšších súdov nebola riešená alebo výklad, ktorej v judikatúre týchto súdov nie je ustálený, alebo ak odvolací súd posúdil určitú právnu otázku inak, než je riešená v konštantnej judikatúre vyšších súdov a rozhodnutie odvolacieho súdu predstavuje v tomto smere odlišné riešenie právnej otázky. O takéto riešenie právnej otázky v tomto prípade nejde.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení § 142 ods. 1 OSP. Trovy odvolacieho konania pozostávajú z 3 úkonov poskytnutej právnej služby advokátom (ďalšia porada s klientom, písomné vyjadrenie k odvolaniu a účasť

na pojednávaní na odvolacom súde) po 14 850 Sk + 19 % DPH = 53 015 Sk, 2x režijný paušál po 164 Sk, 1x režijný paušál 190 Sk, v celkovej výške 53 533 Sk (§ 10 ods. 1, § 14 ods. 1 písm. b, c, d), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z. z.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 18. marca 2008

JUDr. Margita F r i d o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: